

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИН. ПОЛИЦ. И ОПШТИН. ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

ДОБРО НАМ ДОШАО

Његово Величанство Краљ Петар I. приспео је данас у престоницу Краљевине Србије, коју је још у раној Својој младости, пре 45 година насилно напустио.

Судбина је ваљда хтела, да Србија за овај дуги низ година прекужи много и много трзавица и недаћа само с тога, да би од данас, обogaћена великим искуством и прекаљена тешким борбама, могла поћи у сусрет сјајнијој будућности на срећу целог српства и славу по свему достојног потомка Великога Војда.

Двоструко искуство: Новог Краља с једне и Српског Народа с друге стране, најбоља нам је гаранција за све ово.

Као орган представника и заштитника реда и законитости у земљи, ми у овом смислу поздрављамо Нашег Новог Краља са: **Добро нам дошао**, и узвикујемо:

Да живи Његово Величанство Краљ Петар I!

Да живи Његов узвишени Дом!

Да живи цео Српски Народ!

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ОПШТИНСКИ ИЗБОРИ

Министар унутрашњих дела издао је полицијским властима ове расписе односно избора општинског часништва.

I.

Свима окружним начелништвима.

Народно Представништво донело је нов Устав на основици Устава од 1888. године, што ће се начелништву засебно саопштити. Тим Уставом враћен је у живот закон о општинама од 21. марта 1902. године.

Препоручујем начелништву, да на основу тач. 3. чл. 34. овог закона одмах нареди, да се што пре у свима општинама тога округа изврше избори општинског часништва по овом закону од 21. марта 1902. год., строго пазећи, да се нигде ни какав неред не учини, зашта ће ми бити одговоран лично окружни начелник.

О извршењу овога мога наређења начелништво ће ме овим путем поступно извештавати сваког дана.

Пбр. 12.482. Из канцеларије министарства унутрашњих дела, 5. јуна 1903 год., у Београду.

II.

Свима окружним начелницима.

У вези депеше од данашњег Пбр. 12.482., наређујем вам ово:

Избори општинских часника морају бити потпуно слободни. Ваше је да се старате да буде поштовано и право већине и слобода мањине. Влада не жели да штити нарочито ни једну политичку групу. Ваше је дакле да пустите слободно кретање свију у границама закона и реда, за који ви носите лично одговорност.

Пбр. 12.511. Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5. јуна, 1903. год., у Београду.

III.

Свима окружним начелништвима.

У вези мојих наређења од јучерањег Пбр. 12.482. и 12.511., а пошто сам сазнао да у многим општинама не постоје општински одбори, то препоручујем начелству:

а) да се у оним општинама, у којима постоји општински одбор, за

избор чланова гласачкога одбора поступи по члану 181. закона о општинама.

Где пак у којој општини не постоји општински одбор, да чланови гласачкога одбора буду она лица, која су прошле године била чланови гласачког одбора, приликом увођења у живот садањег закона о општинама.

Пбр. 12.545. Из канцеларије министарства унутрашњих дела, 6 јуна 1903 год., у Београду.

IV.

Свима окружним начелништвима.

У вези ранијих мојих наређења Пбр. 12.482., 12.511., 12.545. и 12.606. од ове године, која се односе на изборе општинског часништва и расписа од прошле године Пбр. 8250. препоручујем начелству: да у новообразованим општинама (разгруписаним или груписаним) прошле или ове године, које немају општинскога одбора, да у тим општинама лица, која су прошле године била одборници из тих села, која такву општину састављају, изберу гласачки одбор према члану 181. закона о општинама, и онда се изврши избор општинског часништва за дотичну општину, према закону о општинама.

Пбр. 12.648. — Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 7. јуна, 1903. год., у Београду.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

Борба против злочина

— Проф. Штос —

Криминалиста мора са захвалношћу признати да предмет његове науке — злочин и казна мало по мало побуђује опште интересовање. Драјфусова парница држала је у запетости цео свет, а кад је Жоре последњи пут у француској комори на крају свог великог говора о „афери“ изустео Драјфусово име, настао је велики покрет у дворници. Али публику не привлачи само поједини случај, *cause célèbre*; и проблеми кривичног права наилазе на интересовање, које далеко промаша круг стручњака. За то ми је најбољи доказ књига професора Ашафенбурга. „Злочин и његово сузбијање“, о којој хоћу сад овде да говорим. Писац ове књиге није криминалиста, већ психијатар, управитељ над посматрачким одељењем болнице за умоболне злочинце у Халеу. Настаје сад питање, да ли је један лекар за душевне болести позван, да напише књигу о злочину и његово сузбијању. Ашафенбург нам даје одговора на

то у поднаслову свога дела: „Криминална психологија за медецинаре, правнике и социологе, приложак за реформу казненог законодавства.“ Овим поднасловом хтео је писац без сумње да се оправда што се опратио да ради такву ствар. Али злочин и његово сузбијање није ствар криминалне психологије. О криминалној психологији може бити речи у толико у колико је посматрање физичке генезе злочина особит предмет посматрања. Ханс Грос говори о криминалној психологији као о једном нарочитом одсеку опште психологије, која се бави са свима душевним моментима, који могу доћи у питање код конституције и оцењивача злочина. У ствари психологија, дакле и криминална психологија, може имати за предмет само психу, душевне моменте. Међутим Ашафенбург се у свом делу бави социјалним и индивидуалним узроцима злочина и борбом против злочина. Но то није криминална психологија, већ криминална политика, политика казненог законодавства. Разуме се да је криминални политичар морао у свом делу предвидети и психолошке моменте, нарочито у питању о урачуљивости, и ту је стручњачки психијатров суд од највећег значаја, али криминална политика никако не може бити оно што и криминална психологија.

Један криминални политичар мора пре свега бити обавештен о садашњем стању казненог законодавства и о реформама, које су поједине државе увеле или намеравају да уведу. Ашафенбург одиста спомиње нови норвешки кривични законик и швајцарски предлог кривичног закона, али тако површно, да се одмах види, да није посвећен у правничке ствари и да их не разуме.

У књизи има и врло поуочног материјала и врло добрих и ако не нових мисли.

Социјални узроци злочина су по Ашафенбургу: 1. годишње доба; 2. раса и вера; 3. стање и земља; 4. позив; 5. народни обичаји; 6. алкохол; 7. друга средства за уживање; 8. проституција; 9. коцка и празноверице; 10. економски и друштвени положај. Социјални узроци су друштвени узроци, узроци, који се оснивају на приликама друштва. Годишње доба, раса, земља, вера спадају у друге области. То је за криминалног политичара од толико већег значаја, што он нема никакву утицаја на годишње доба, на расу, на земљу. Вера и вероисповест такође нису под опредељеним државним утицајем, бар у модерној држави. Напротив држава може и треба да се труди да својом социјално-политичким законодавством побољша друштвене прилике. За криминалног политичара је од највећег значаја антиалкохолни покрет, који писац оправдано истиче. Кад би људима испало за руком, да пијанство радикално сузбију, криминалитет би се тиме изванредно смањило. Пијење алкохолних пића у тесној је вези с невољом и бедом, јер пијанство даје повода невољи и беди, а онет невоља и беда су покретач на још веће пијанство. Пијанство не само што је штетно по генерацију, која у њему ужива, већ и по будуће покољење. Није нам ваљда ни потребно доказивати везу ових факата са злочиним.

Као индивидуалне узроке злочина наводи писац: 1. Порекло и васпитање; 2. обра-

зована; 3. доба; 4. пол; 5. породично стање; 6. телесне особине злочинчеве; 7. духовне особине злочинчеве; 8. душевне поремећаје код злочинца. У том свом делу писац напослетку несистематски говори и о подели злочинаца. Душевне и телесне особине злочинца спадају у биологију; оне се не могу с васпитањем и образовањем свести у једну групу индивидуалних узрока.

У последњем делу свог дела представља писац борбу против злочина и ту претреса чисто криминално-политичка питања по природњачко-научном методу, који му је као лекару познат. Али писац грешни, ако мисли, да ће применом природњачког метода учинити свој предмет природњачким. При том он мисли да се злочин може лечити као каква болест. И на њега се може односити оно што је Антон Менгер казао о том правцу у свом делу. „Neue Staatslehre,“ стр. 193.

„Од давнашњих времена снивају пријатељи човечанства, да ће злочин с побољшањем друштвених прилика ишчезнути из социјалног тела као каква излечена болест. На име такво схватање је готово тада неизбежно, кад се с тако многобројним философима овог просвећеног века морални дефекти човечанства сматрају само као потребна последица социјалних прилика.“ Ашафенбург, који је Ломброзов присталица, наглашава још и телесне и духовне особине.

Овде ћемо прећи преко интересантних навода о криминалној философији садашњости, о одговорности, циљу казне, казним средствима и т. д., да би се упознали с пишећом главном мисли. Позивајући се на свог славног колегу Крепелина, Ашафенбург тражи да се укине казнена мера. „Подешавање казне према учиниочевој индивидуалности до последњих консеквенција, то је задатак а укидање казнене мере решење. Положај судије би у том новом казненом праву био отприлике овакав. Он (судија) мораће покушати, да с обзиром на сталне узроке неког злочина и финију психолошку анализу кривчеве личности унапред одвоји оне, код којих се може учинити оглед одлагања казне. Судија би морао да одреди под каквим би се погодбама очувала безбедност и да се постара да оштећени дође до свог права. (Писац не каже начин; у начелу се сви ми одавно слажемо.) Судија би изабрао оне, код којих би у место данашњег шаблонског осуђивања имало већег изгледа лечење но казна. Писац подсећа на модерно поступање с младежи, мање урачуњливима и пијанцима. У истини н. пр. швајцарски пројект хоће да те групе поглавито лечи, а не кажњава, јер циљ казне ту промаша. Према томе те групе излазе из ужег круга казног права. Генерализовати то, не значи увести неку реформу већ укинути казнено право и заменити казну лечењем, које би било сходно према кривчеву стању. Према томе би, као што писац признаје, главни задатак пао у део чиновнику који извршује казну. „Онде, где се притвореник може радикално припремити за бољу будућност, онде треба подметнути полуру.“ На жалост цела је истина да у нашим казним заводима, а нарочито у тамницама, у којима се извршују слободњачке казне, има много што шта што

не ваља. По моме мишљењу у вршењу слободњачких казна ради се без икаква плана. Слободњачке казне ваљало би реорганизовати. Кривац не би требао да ради за казну, јер казна се састоји у лишењу слободе. Ваљало би да се кривац у казненом заводу научи да цени и поштује рад и да се у њему спреми.

Програм, који се ослања на укидање казнене мере, права је плузија. Пред судију изведу лопова, просјака, зеленаша. Сад би био његов задатак, да према свом психолошком суду одреди судбину тог човека. Ту не решава дело, већ кривчеве особине. Хоће ли судија да донесе ма и приближно позудан суд о личности, не само што мора да познаје цео кривчев живот (то му је и данас задатак) већ мора да га дуже времена и психолошки посматра, јер ће само тада моћи поставити психолошку дијагнозу. Где ће се и како вршити та посматрања? Где ће бити онај, кога ваља испитати за време посматрања? Кад дође „осуђени“ на поправку у један завод, који се не може ни назвати казним заводом, он је тада предат у руке органа који извршује казну. Време бављења у том заводу није одређено. Његова судбина зависи од резултата посматрања, чији ће предмет он бити. Нека би чиновници у заводу били ма колико добри психолози, они ће у кривцу наћи мајстора, који зна да му судбина зависи од његова држања у заводу. Укидање казнене мере имало би за последицу неограничену самовољу од стране чиновника и препредено претварање од стране кривца, у кратко то би био огроман дар-мар. У осталом како природа не чини скокове, то ни у законодавству не сме бити скокова.

Боримо се против узрока злочина поправком друштвених прилика.

Ослободимо казнено право задатка, који се могу боље социјално-политички решити. Овде мислим на старање за угрожену и напуштену младеж и на лечење пијаница. Нека држава испуњава своје социјално-политичке дужности. Нека се стара о сиромасима, болеснима, неспособнима за рад; нека се постара да поштен човек, који хоће да ради, добије рада.

У казненом праву потребно је извршити реформе. Пре свега се морају реформисати слободњачке и новчане казне и извршити ревизија у области њихне примене, да би те казне биле радикалније, да би биле од користи а не од штете као што су данас. Дакле борба против злочина не сме почети с укидањем казнене мере, јер то не би значило реформу казног права, већ његово уништавање.

Експлоатација побожности и милосерђа

Најлесна осећања људи — сажалење и религиозност служе као средство за најгрубљу експлоатацију. Злоупотребе добротворства достижу и у наше време огромне размере. Може се рећи да половина становника које ради, трпи намет у корист друге половине, која проводи празно време из једних или из других узрока при чему цара дародавца ретко допада онеме, коме

је намењена добротворство храни не само доиста бедне: за њега се лепе и професионални добротвори. У Паризу се ту скоро расправљало у суду типично дело једне од таквих добротворки, која је осуђена на неколико месеци тамничког затвора. Та је дама пронашла себи извор прихода скупљајући прилоге за завод за сиротну децу који није постојао. На њену несрећу један од приложника зажели да се из ближе упозна с том ствари, за коју су од њега тражили новаца и пронађе да тај завод постоји само у уображењу лукаве добротворке. При том је он значајно да је објава о том заводу, која је се разашила потписницима приложницима, престављала одличан план завода, уређен са великим појимањем ствари и са срдечношћу и отменим човекољубљем, достојним велике душе. Идеја тога прибежишта није била никако банална; пројекат је давао нове погледе на добротворство и успешну њихову примену. Краће да се изразимо у тој добротворној комедији авантуристка-добротворка показала је много ума, достојног најбоље примене. Али истину да речемо и да се није она толико старала за замишљену њену ствар, она би ипак могла успети, јер би сума прилога била обилна. У великим градовима дају прилоге и не мислећи о томе, што више неће да се потруде да распитају скупљаче прилога о ствари за коју дају прилоге, често само због тога да би их се отарасили (експлоататори друштвене добротворности знају то врло добро) и то отвара широко поље за радњу варалица сваке врсте. Нема броја привидним добротворним установама. У овом случају који смо навели није било никаквог прибежишта; али бива и тако да постоји сва декорација привора бедних: одраслих или деце. Добротвори и објекти добротворности закључују међу собом споразум и деле по пола прилоге који падају од милосрдне публике. О спекулацијама такве врсте говорило се у свима главнијим европским листовима. *Avis aux lecteurs.*

У Немачкој а поглавито у источној Пруској, развила се таква експлоатација религиозних осећања становника да је обратила на себе и пажњу немачког цара, и по његовом постицају власти су почеле да ревностно гоне то што су Немци крстили именом *Gesundbetes-Industrie*. Из разних места источне Пруске сваки дан долазе извештаји о судском гоњењу тих мајстора особите врсте. Из Дармштата и Штетиња саопштавају о процесима, у којима се као јунаци јављају поједине личности, које су практиковале преваре те врсте. Али све то бледи пред грандиозном преваром, о којој саопштавају из Кенигсберга. Откривено је цело уређено друштво, које је експлоатирало верујуће људе преко препредених варалица, који су предузимали да их лече „молитвом“ од свих могућих болести.

На три километра од малог града Хајлингген-Бајл, у лепом родном крају на обали лепе речице, шири се село Бану. У том малом селу има девет људи који имају куће, који се користе благостањем које долази од цветног стања сеоске привреде у том крају. Но и ако домови њихови говоре о имућности домаћина, ипак нису велики.

Али високо над њима издиже се двоспранто масивно здање „Молитвена лекарница“, које из далека пада у очи. Као што се може већ по називу судити, та лекарница не само да није одобрена од власти, него нема ни лекара, ни апотеке, ни лекарија; то није ни климатска санаторија, него се сви болесници лече искључиво молитвом. Официјално у сваком случају завод се не назива болница, и они који су ту установу завели, тврде, да су они чланови извесног „братства“ и да су погодили тај дом ради богослужења. Али се никако не може одрећи да се тамо постојано налазе болесници, и да је у целом округу тај завод познат под именом „Банауска лекарница.“ Завод цвета, види је ту било четрдесет болесника, а лети број њихов долази до стотине. Осетила се потреба за још један дом, који је већ готов. Но и то се показало као мало. Пројектује се у пролеће и треће здање. Управница тога завода јесте бивша милосрдна сестра, Фрау Шензи, а њен завод постоји већ преко двадесет година. Главни служитељ код Шензи-је јесте један старац непознатог порекла и тамне прошлости. Њега зову Блајх; говоре да му има више од деведесет година и лаковерне болеснице гледају у њему особито успешног чудотворца. Трећи савезник који се придружује молитвама двоје правих и који се сматра као особито красноречив, који је скрпао приличан капитал и који га је уложио и под интерес.

Болесници стичу се ту из свих крајева царевине. У самом округу завод се не поноси никаквим поверењем и скоро нико од становника из места не обраћа се ту за помоћ. Али из других места источне Пруске, из Шлезиије, из Тирингена, стиче се маса посетиоца. Нема те болести за коју се не би прихватили да је лече те варалице, које експлоатишу људско поверење. Већина болесника пати од нервних болести, епилепсије, умног растројства али се у том заводу могу видети и сваке друге болести. Појмљиво је да се становници Банау-а боје разне заразе и разбијају главу како да се спасу од узнемирености и опасности сваке врсте, којима их излаже такав један завод што постоји. Последњих година у Банау су бивали разни нереди, повреде, непристојности, које се приписују, не без разлога, полуумним болесницима „Молитвене лекарнице, над којом нема никаквог надзора. Децу, која су шетала туда, болесници су много пута плашили и вређали. Најзад сви ти болесници мало по мало и сами су дошли до уверења да и они могу лечити и производити чудеса, и својим проповедима и пропагандом не дају никоме мира. Најзад становници Банауа боје се и тога, да ће неки од болесника, који живе у тој лекарници — има их и таквих који живе ту више од две године — пошто поједу све своје имање, или ако га поклоне лекарници, — пасти на терет општине и њихово издржавање да ће они морати плаћати.

Болесници се скупљају не само из разних места Немачке него и из разних слојева. Међу њима има и угледних, и богатих људи. При том је најчудније то што још није био ни један случај излечења и опет вера у привидне исцелитеље никако се не колеба. Једна богата дама, чији се син разболео од тифа, и за кога су лекари

казали да га не могу излечити, обратила се је тим Gesundbeter-има, како их Немци називају. Ни они га нису излечили. Син умре од тифа, али то није сметало несретној матери да постане ревностна присталица тих шарлатана, особитог типа. Привидне услуге своје наплаћују они са 2 до 5 марака дневно, и њихова радња цвета. Бадава никога не примају. Неимућни морају да дају бар један део суме а остало одрађују.

Како је корисна та радња може се судити већ по томе што г-ђа Шензе, која је у своје време купила кућу за 2000 марака и потрошила врло скромну суму на преграде у кући, сад је на предлог да је прода, тражила 50000 марака, што је за сеоску кућу нечувена цена.

Начин лечења, као што је горе већ казано састоји се искључиво из редовног читања молитава, које се понавља четири до шест пута сваки дан. Осим лечења завод се занима још и спремањем „проповедника молитвеног лечења.“

Што се тиче успешности лечења, то, као што смо горе рекли, до сад још није било ни једног случаја исцељења, него на против код нервних болесника још се примећује погоршање у њиховом здрављу.

И у другим случајима бивали су жалосни резултати таквог лечења, или боље рећи, одсуства лечења. Једна дама остала је богаљ целог живота због тога што, уганувши ногу, није се дала лечити, него се обратила молитвеним лекарима.

Бивају, наравно и такви случаји да болесници, очајавајући у успешност лечења, врло брзо напуштају завод, а бива и таквих да неки од њих тајно побегну из лекарнице. Пре две године три душевно болесне жене побегну у суседну шуму, која се налази на пет километара растојања, и тамо су остале три дана, док их нису нашли у потпуном изнуреном стању. У другом случају једна млада девојка сакрила се била у сено. У доба случаја болеснице су вратили и насилно задржали у лекарници.

Дуго година продужавала се та штетна експлоатација несрећних болесних људи, и тек у последње време власти су најзад обратиле пажњу на ту злоупотребу, те је наређена истрага, која ће, без сумње, отворити потпуну слику радњи лажних чудотвораца.

Полиција пре 2000 година

Ископине у старом Пергаму, дале су 1901. и 1902. године нове занимљиве нађене ствари. На доњем градском тржишту откривен је дугачак напис, који је врло интересан у културно-историјском и правним односима. Овај је напис изнесен у последњем броју Атинских извештаја 1902. г. са објашњењем В. Колба.

Садржина је овог написа полицијска уредба у старом Пергаму из другог столећа до хришћанства. Она се састоји из четири дела и садржи приближно 220 очуваних врста.

Први се део тиче наредаба односно одржавања путова и улица и показују с каквом су брижљивошћу Аталиди подизали путове.

Пре свега наређује се колика треба да је ширина улица и стаза. Да се улице одржавају уредно, била је дужност оних чије су биле зграде на тим улицама, и они су били дужни водити бригу не само о улицама које су испред њихових домова, но и даље још на растојању неколико стадија. Према овоме сопственици су, вероватно, сносили ову обвезу заједнички.

У другом делу реч је о чистоти улица. Свака прљавштина улица остацима или ђубрењем забрањивана је под претњом новчане казне. Из добивене суме ових казни, образовао се фонд за чишћење улица. За тим је строго забрањивано копање земље на улицама, прављење блата или подизање канала за отицање нечистоће, да се небит вода изливала на улице. Олуци за кишу морали су напротив бити спроведени под земљом у канале за одвођење воде. Свако невршење ових наредаба, кажњавало се новчано, у размеру до пет драхми, која се казна морала платити за пет дана у случају да се ова казна не плати, пописивале су ствари кажњеног лица и продаване на добош.

Трећи део садржава полицијске наредбе за зграде. У овоме је полиција имала врло широка овлашћења. Она је могла натерати сваког сопственика да оправу страну свога зида, ако је то било нужно у интересу његовог суседа. Нарочито је често био повод свађама подизање заједничких зидова.

Астином, начелник полиције, имао је дужност, да регулише трошкове учесницима заједничке зграде.

Нарочито је параграф постојао противу тога, да се један сопственик, не може користити заједнички подигнутим зидовима. Бивало је случајева, да је влажни зид куће, који је подигнут више, штетио суседни дом, који је лежао ниже. У том случају подизали су се зидови предохране.

Четврти део, најзад тичао се снабдевања воде за варош и упознаје нас са хемијским условима у Пергаму.

О одржавању у чистоти текуће воде и канала брину се астиноми. Строго се забрањује на бунарима појити стоку, застирати рубље или прати судове. У случају невршења овог наређења, кривац се лишвао стоке, ако је слободан човек, или му се одузимало рубље и судови и поред тога морао је платити казну 50 драхми. Ако ово учини роб по налогу свога господара, онда му се одузимају поменуте ствари и још се казни са 50 батина; ако је радио самовласно, онда је кажњен са 100 батина, и сем тога морао одлежати 10 дана затвора. Овако строгом надзору полиције подлежали су и приватни бунари, од којих се водио тачан списак, те да полиција може прегледати, да ли су добро затворени, и да нису нечисти.

Фалсификовање уметничких ствари

А гле, а што вам она чинија стоји тамо узалудно. Како би било да ми је дате?

— О, господине, ја много полажем на оно.

— Платићу вам добро.
 — Не бих је ја ни за какав новац продао. Остала ми још од деде.
 — Па бољи би вам био леп, нов порцелан. Ја ћу вам за њу послати три туцета финих, белих тањира.
 — Шта би казао мој отац на небу! Он је толико волео ту чинију.

— Ваљда нећете да идете против себе сама. Даћу вам сто франака.

Сељак се рго форма опире још неко кратко време; али љубитељ старина наваљује све чешће. Сељак пристаје и комедија се одиграла.

Да ли да још причам неколико таквих стварчица, које имају ту добру страну што су истините а можда по мало и занимљиве? У једној бедној кући на врху Монмартра затиче један трговац једног сиромаша уметника, чије се цело имање састоји из неколико лених руанских фајанса, које му служе као модели за репродукцију. Али му то репродуковање не испада за руком. Сиромаш уметник разбија у очајању своје рђаве репродукције и продаје своје моделе за прилично леп новац. То је био једини могући пут, да се из њих види нека корист. Ти модели долазе у дућан једне угледне антикварке. Али докучи се, да су ти модели — лажни. Почне се трагање, и где, у оној истој сиротињској колеби на Монмарту налази се исти сиромашни уметник, окружен новим моделима, које опет узалудно тежи да репродукује и које би пристао да прода. Наравно да је овога пута долијао.

Врло је препредена била ова превара: Један љубитељ нађе код једног антиквара једну јапанску вазу и упита за цену. Хиљаду франака, јер имам само ту једну вазу. Кад бих имао парицу, не бих је дао јевтиније од шест хиљада франака. Љубитељ нађе да је цена и сувише запапрена и отидне, а трговац му довикне да ће он њему дати још пет стотина франака за ту вазу. Љубитељ слеже раменима. После неколико недеља долази му у посету један непознат телалин, кога понизно моли, да дође у његов дућан и разгледа неке ствари. Љубитељ му учини по жељи, али не нађе ништа по свом укусу, и већ се окрене да иде. У последњем тренутку поглед му падне на једну јапанску вазу, која неопажено стоји у једном углу. Гле, па то је парица оне вазе, коју је пре неколико година видео код првог телалина. Еурека! Славно! Наш љубитељ уметничких ствари топи се од радости што ће доћи до драгоценог пара, „Шта стаје та ваза?“ — „2000 франака. Али неутешан сам што немам парицу. Кад бих имао парицу, не бих је продао ни за 6000 франака.“ После дужег ценкања реши се трговац с уздахом, да вазу да за 1500 франака. Муштерија плати, уђе с вазом у један фијакер и одвезе се право к првом антиквару. — „Дајте ми ону вазу, за коју смо се погађали. Промислио сам се и даћу вам 1500 франака.“ — „Вазу!“ узвикује тобож чудећи се антиквар, „ту вазу продао сам је одавно... једном антиквару у Батињолу, ако се не варам.“ Човек увиђа да је обманут на препреден начин, те оде с једном вазом, која никад неће добити парицу.

Једно од најинтересантијих историја, које сам ја икад доживео и која доказује, да фалсификатори не презају ни од чега и

да не жале труда ни новаца, да би дошли до правог потписа неког уметника под лажно дело, то је ова: Сликару Шарлу Жаку долази један посетилац и почиње безазлен разговор, у току кога уплете ово: „Знате ли да сам ономад имао срећу, да купим једну вашу слику? Платио сам за њу 2500 франака.“

Сликару увиђа да је то јевтино купљено те је рад да види ту слику. Купац донесе слику. Жак увиђа на први поглед да је то копија једне слике, коју је он пре неколико недеља довршио и продао за пет хиљада франака. Копија није рђава, али је копија. Он то каже купцу. Овај се удали љут као тигар, велећи да ће од онога, који му је продао, тражити да му врати новац. Сутра дан пријављује се код Жака једна жена скромна изгледа и усплахирана држања. Она носи нешто... слику или можда копију.

— Јуче сам продала ову слику, а данас сам је морала примити натраг, јер је лажна, и вратила сам новце. И сама ја сам преварена. Мислила сам да је слика ваша. Продао ми је један белгијанац, коме сам је доста скупо платила.

— Жао ми је, али ја не видим, чиме бих вас могао услужити, госпоњо.

И после малог увиђања та дама усплахиреног и скромног изгледа изиде на среду с оваквим безобразним предлогом: да Жак дода слици неколико потеза својом кичицом а по том да је снабде својим потписом. Она му нуди за ту услугу накнаду од хиљаду франака. Жак јој покаже врата. Сутрашњег дана долази купац лажне слике и чини Жаку представке што није сиротој жени помогао у њеној невољи. Жак је прозreo цео маневар купчев и жени и изнео му је овај рачун: „Госпођа је за копију платила 200 франака. Хиљаду франака хтела је да да мени. То је 1200 франака. После би слику продала за пет хиљада франака. Бар: 3800 франака. Мислите ли ви да је стари Жак толико безазлен, да би умешао своје прсте у ту трговину?“

Центлмен је разумео, отишао и више није увиђао.

Коро, који је био сушта доброта, није могао да се опире таквим наваљивањима. Дешавало се, да су му млади људи доносили пејзаже на кориговање. Он је испуњивао њихову жељу, и у својој ревности, коју су млади људи лукаво распаљивали, ишао је он тако далеко, да је вршио измене на слици. Тада је бивало, да му шегрт у сликарству рекне: „О, оче Коро, сад сте толико поправили на слици, да је то Корова слика. Сад морате и да се потпишете на њој.“ У таквој прилици младић би молио све дотле док отац Коро не би слику удостојио својим потписом. И тада би шегрт однео под мишком правог Короа.

Коро је фалсификовао Короа! Па ко има одважности да с поузданошћу тврди да ли је нека слика права или лажна!

Ма колико да се власти труде да стану на пут ширењу и продаји фалсификованих уметничких парчади и преварама које се врше у том правцу, ипак је немогуће учинити ништа, јер су варалице дорасле за све. Према томе препоручује се највећа обазривост у том погледу.

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

Пепенела

— Hugues le Roux —

2

Шта је било у глави ове девојке у часу када је стражар хтео да прстом опица нанесену јој неверу, то ми није признала, али ја то нагађам. Она је и сувише волела свога свирача, а да би га у исти мах могла мрзети. Сва се њезина освета окренула против онога, који је хтео да се користи њеним болом.

Између првог и другог спрата оне куће, у коју је беше одвео полицајац, да in flagranti ухвати свог љубавника у невери, ударила је она полицајца ножем између обе плећке тако, да је врх од ножа изишао покрај срца.

Полицајац се срушио и не јакнувши. Пепенела је умукла, а како је нико није спазио кад је ушла у кућу, то се убици полицајског стражара није ушло у траг.

Ја нисам никада дознао, да ли је икад казала свом љубавнику да зна за његову прву неверу. Она је и даље живела заједно с њим и то је тако трајало две године без сметње. Сваког вечера лети долазила би Пепенела било с њим било са својим свирачем да пева и удара у тамбурин.

Није га губила из вида и била му је тако верна, да му не даваше ни најмање повода да је остави или да је удари ножем, што је у таквим приликама овде на родни обичај.

Њезина худа срећа тако хтеде, да се позавади с једном старом женом због некаквих крпелина, које је скинула са студенца, да ту опере рубље свога љубавника.

Те две женске изгребоше се по лицу као мачке. Због тога боја осуди полиција Пепенелу на осам дана затвора.

За свирача беху то осам дана одмора. Он потражи ону девојчур, на коју је од по године на овамо био бацно око. И чак је тако непажљив био, да је с њом излазио. Водио ју је у Поликинелу и у позориште у улици Форије. Купио јој је лозова, једном речју понашао се као човек, коме је љубав памет помела.

Пепенела намириша то у свом затвору. Она повери једној девојци, која је раније одржала казну, да потражи њезину супарницу и да јој каже:

— Поручила ти је Пепенела, да ће те, док изађе из затвора, потражити и ножем испарати крст на лицу, да ћеш га носити док си жива.

Свирачу није ништа поручила, али он се узнемирио као и његова нова пријатељица.

Полицији не могаху отићи да јој саопште ову претињу. Пепенела није послала никаква писма, а њезина изасланица не би је ни за живу главу издала нити пред полицијом поновила што је чула.

Али свирач научи своју нову љубавницу:

— Иди ти сутра у полицију те кажи ово и ово.

Уз пут девојчур трљаше руке од задовољства, јер је сад знала поуздано, да Пепенела неће скоро изаћи из затвора. Сад

се она може безбрижно волети са свирачем, па чак наћи и другога, докле се Пенелела појави на кадрили улице Форије.

После два дана изађе Пенелела пред истражног судију.

Он је отворено ушита:

— Кажите ми како сте убили полицијског стражара?

Она га погледа збуњено и исколачених очију.

— А ко вам је то причао.

Иследник је видео с ким има посла, те јој одговори:

— Пријатељица вашег љубавника.

— А је ли вам то и доказала?

— Рекла ми је: „Позовите човека, са којим сада живим... Он ми је ствар испричао, он ми је наредио да вас потражим... Ако желите да знате што подробније, он ће вам цело убиство до ситнице испричати.

Пенелела на то одговори с мрачним погледом:

— Оставите га на миру, господине судија. Ја ћу вам сама испричати како сам и зашто убила тога полицијског надзорника...

Када ме одредише да ех офо предузнем да браним Пенелелу, она се већ била савшним умирила. Није се могло знати да ли још пати или је презирање угушило љубомору у њезину срцу. Али и ако се могло мислити, да јој је садашњост равнодушна, ипак је о прошлости своје љубави говорила тако озбиљно како се обично опажа на лицу жена из народа, кад се у њима пробуди успомена на дете, које су изгубиле.

Једном је упитих:

— Јадно моје дете, па како сте уопште могли поверити таквом човеку тајну да сте убили човека?

Она ми одговори:

— Љубих га... Бејак сирота... Не имађах ништа до своје тајне... и тако му онда дадох њу.

ИЗ МЕМОАРА Г. ГОРОНА

КРОЗА ЗЛОЧИН

У сред ђуди случаја. — Љубазнице Пранчинијеве 14

„Толико се чудим, говорила је она, вашој уздржљивости, вашем ђутању, да се питам да моја писма нису похватана, што би се слагало са тражњом мојих почетних писмена на пошти. Може бити, из тога разлога, ово ће писмо доћи до вас другим путем, а не поштом, или ћу назначити да је с новцем како бих била уверена да сте га добили.

„Кад бисте добро познавали Париз, не бисте за зло примили моја страховања: у њему се догађају тако гадне преваре, и у њему је толико људи недостојно поверења једне жене која не жели бацити на улици ни своје добро име, ни своје срце.

„Изгледа ми немогућно да ваша осетљивост не падне пред мојим објашњењима и да сте ме хтели нагнати да верујем да ништа није било истинито од свега што сте ми исказивали.

„Чекам и бићу срећна да читам ваше писмо“.

Више неће добити одговара, јадница! И тако, она се љути. И баш онога дана кад је Пранчини ухапшен у Марсељу, 20. марта, она пише, залуђена:

„Господине,

„Дани промичу један за другим, а ви не дајете знака од живота. Ја себи говорим да не смем више, да нећу више да вам пишем, а ево ме опет с пером у руци. То је што доиста не могу равнодушно примити оно што се збива међу нама. Што више прочитавам ваше писмо, коме има већ осам дана, све мање разумем. Оно што говорите у формалној је супротности са оним што радите. По ново, захтевате одобрење за походу која ће вас, велите, испунити живим узбуђењем. Ја пристајем, примам дан који сте ви изабрали а ви се не јављате; писама, такође нема. Треба ли да верујем да сам жртва неке преваре?...“

Али осећај који је обузео ту жену дубљи је но што она и сама хоће то пред собом да призна. Беше себи створила један мали роман, и било јој је врло тешко да га се одрече. Хтела га је опет видети, хтела би опростити, и завршује овако:

„Туга је у брзо добила извештан облик: она се зове жаљење... жаљење за оним брзим часом слатка разговора, пуна срећних обећања, среће која се назирала, коју односи нека врста заборава, онога часа који ће остати један сјајан зрак у дубокој ноћи моје душе.

То је писмо нашао г. Тајлор кад је долазио на булевар Малерб да изврши први претрес.

Два дана за тим дошло је једно друго. Неизоставно је хтела да се опет види са њиме, кукавна жена, и то је казивала дирљивом простодушношћу:

„Можете ми без икаквих незгода или страховања писати мојој кући.

„Будите озбиљни и искрени, реците ми шта треба да учиним и за што ђутите. Обећавам вам да ћу примити ваша објашњења с поверењем и без ограничења; вероваћу што ми будете рекли.

„Као што видите, у својој руци држите врло слаби конац који нас још везује.

„Довикујем вам: до скоро виђења... или никад.

„Кажете ми да пустим да ми говори срце, а ваше ђути... То значи и моје нагонити на ђутање.

„Ви не можете разумети, јер ме тако слабо познајете, неизмерну тежобу за мене да вам овако пишем.

„Ако је ово што се догађа само играчка, молим вас, учините јој крај.“

„Добићу писмо у недељу, је л' те? редове чисте и јасне.“

Место писма Пранчинијева, добила је позив од г. Гијо-а, истражног судије.

Призор који се догодио у кабинету судијину био је страховит.

Јадна жена, кад је угледала своја писма на столу судијину, била је обузета таквим очајањем, да је мало још требало па да се послужи малим револвером који је носила у џепу.

„Пропала сам, обешчашћена, говорила је у сред јецања; остаје ми још само да умрем.“

Муж ће јој се у скоро вратити са једног дугог пута; кад буде стао ногом на француско земљиште, прва ствар коју ће видети у каквим новинама, биће име његове жене уз име једног убице.

Нисам био присутан томе призору, али сам слушао г. Гијо-а како га прича искреном узбуђеношћу.

Судија је умео измирити своју судијску дужност са дужношћу галантна човека. Нареди па се копирају писма, и оригинале предаде очајници... На копијама, њено је име изостављено и никад га нико није изговорио, па чак ни Пранчини који се, у осталом, послужио дискрецијом да би утицао на поротнике. Тврдио је да не може казати где је провео ноћ 16. марта из страха да не обешчисти једну жену од света. А доказ, рекао је, да је то могућно, у томе је што је пређуткивао име једне жене од света, једне жене која је носила једно врло познато име.

Г. Гијо, пре но што би упропастио једну јадницу која је била крива само за оптужбу. Јер упорство које је Пранчини употребљавао да би био примљен у кући своје непознате пријатељице, доказивало је доиста да је још тада смишљао свој злочин, да је снивао да опљачка једну жену. Пре чак но што је и знао ко ће бити његова жртва, тумарао је по Паризу, бацајући чежњиве погледе на све жене „*quaerens quem devoret*“ (тражећи шта би прогутао.)

Не само да име неопрезице није никако откривено, него измишљањем које их карактерише, новинари закључише да је непозната била једна велика дама чије се име виђа по извештајима о светским забавама.

Тако по некад невини плаћају за кривце.

Најзанимљивије је, што нитковима пође за руком да уцењују невину. Штампарски синдикат згнушао се на то и већао о слушају једног убогог ђавола, који је по том умро, а који је писао писма која компромитују.

А ја налазим да, не вређајући тајне које сам дужан чувати, морам се користити овом приликом која ми се дала да поправам једну неправду.

Знам да још и данас легенде нису мртве и да се по који пут прошапће име Пранчинијево када се, приликом какве светковине, појави врло племенита дама о којој је реч.

Дакле, могу тврдити, на своју часну реч, да она никад није познавала Пранчинија; да није никад позвана истражном судији, и да улога коју јој придају није ништа друго до измишљотина коју су створили људи чија је машта врло јака.

Што се тиче оне која је пала пред ноге г. Гијо-у, она је заборављена од свију који су знали њено име....

Нећу да завршим ову жалосну историју о љубазницама Пранчинијевим а да не испричам догађај његове последње победе, једне мале глумице из позоришта *Toles Dramatiques* коју је познао у Бон-Марше-у: комедија после драме. Обоје су били подједнако богати, и нису имали средстава ни да промене рубље; али је она носила свилену хаљину, а он жакет који је био израђен код добра кројача. Обоје се варало. Женица је тражила, и њена врло прозаична

посланица потребна је допуна за слику пустолова.

„Господине,

„Ви видите да сте поступили врло ружно са једном поштенем женском.

„Чак ме нисте удостојили ни одговора. „Кажем вам да сам у неприлици. Обећавам ми 100 или 150 динара за 15. А ја не видим да ми долази ишта.

„Тако да ја, која нисам богата, потрошила сам пет до шест омнибуса и поштарина за писма да бих вас нашла и подсетила на ваше обећање.

„Ако налазите да је то деликатно и достојно једног младића који ми је казивао тако лепе ствари!...

„Па лепо! пошљите ми педесет динара, па ћу заборавити тај ружни поступак.“

Пранчини не одговори; кад је једна жена, којој се досадило чекати, дошла на булевар Малерб, нашла је г. Тајлора.

Што је корисно да кажемо, то је да су типови таквих женкароша доста чести у Паризу. Завођаче такве врсте дивно је оцртао Аврелијан Шол, који је рекао, одмах сутра дан после претреса Пранчинијева:

„У Паризу рачунају на 40000 лица која не ручавају сваки дан; али чак и кад не ручају, сви пију кафу; то је оно што им даје снагу.

„Беспрекорне спољашности, са правим оковратником, свиленом вратном марамом која је везана на чвор као у мрнар врхом од узевене мараме која вири из џепа са цветом у рупици од капута, вечним осмехом на уснама, ти бркати крагуји заузимају места на тераси великих ресторана по булеварима.

„Они изгледају као да посматрају пролазнике; а у ствари, вребају их; кад би опсена имала какве снаге на новчанике, кад би флуид имао моћи да привлачи адиђаре, видели бисте како се празне џепови, како бриљантске игле и обоци одлећу да би се састали у прснику магнетичара као што се молекули нагомилавају да би образовали планету. Хотели, станови с намештајем, препуни су Пранчинија. Путнички сандук, ноћна торба украдена из мреже каквог вагона, три кошуље, неколико марама обележених разним почетним писменима и какав стари прсник од флаanela, прљав и подеран, то им је сав пртљаг.

„На камину завођача, у порцеланској вази из Јапана, која стаје 1,80 динара, каква дивна игла за вратну мараму, бисер или бриљант, успомена какве љубавне ноћи, и два до три женска прстена у које су утиснути тиркизи, плави цветићи од сивана идеала.

„Пљачкаш говори три до четири језика, пет или шест ако је словенског порекла. Провео је једну сезону у Маријенбаду; испитивао је сва купатила по Немачкој; за тим, виђали су га по Дијенцу, у Трувиљу, у Виши-у, у Лишону, у Вијарицу. Свуда где год дође нађе по неког земљака, који гледа као и он да мете што под зуб, какав котлет, коју банкноту, какву жену. Они се узајамно потпомажу. Чим је оване пошло за руком да заматне разговор са којим гостом у купатилу, одмах му представља свога пријатеља који, према потреби, постаје барон или гроф. У Немачкој, у Белгији, „витез“ је довољна фирма. Највеће

даме њоме се задовољавају. У Француској, барон је нешто најмање.

Аврелијан Шол имао је право.

И ја сам познавао, у једноме од првих хотела у Ници, једнога од тих завођача које је Шол тако тачно оцртао. Овај је, сваке вечери, био у капуту енглеска кроја или реденготу, али је носио део кошуље што покрива само груди, оковратник и манжете! Није имао чак ни кошуље!

Што му није сметало да учествује у свим забавама, и да забуњује главе младих девојака из отмена света чије породице и сад познајем.

Опет сам га нашао, по том, у једном казневом заводу.

Данас, сукнена хаљина заменила је капут енглеског кроја, али бар има добру кошуљу од дебела платна!

Последње жртве Пранчинијеве

Као да би доказале да је Пранчини доиста вршио чудну, необичну магнетску примау над женама, најлепше парискиње свађале су се о једно место у суду да би га виделе кад му се суди, за време обустава претреса, сукње се гурају око оптуженичке клупе; председник, г. Онфрота од Бривиља, морао је варедити да дође један пикет републиканских гардиста. Један хроничар писао је сутра дан после првог дана претреса:

„Једна жена од света, мати троје деце, рекла ми је јуче: „Ах! тај човек, дала бих двадесет и пет златника да бих продрла у његову ћелију и разговарала један час с њиме!“

И новинар је додавао:

„Причања доктора Бруардела прибавиле су обожавање Пранчинију; његов ореол сугестивно утиче на све женске мозгове у Паризу.“

И то је било истина, у извесној мери; никад се није видело, у суду, толико набора од хаљина и адиђара. Било је врло топло и, у тишини која је наступила после јасних питања председникових, шум од лепеа којима се грозничаво махало испуњавао је неизмерну дворницу као лет крупних мува.

Чим би пранчини устао, видела се гомила лепих руку управљених на њ, малих лорњета, као у опери кад се појави омиљени тенор.

Г. Онфрота од Бривиља, у један мах, прекиде се у говору да би упутио оштру опомену једној лепој плавуши, која је, сматрајући судску дворницу за свој будоар, извадила из свог џепа једно ручно огледалце, једну златну кутију и, најмирније на свету, стала пудровати образе, удешавати се, дотеривати косу....

Било је и других типичних призора који у мал' не нагнаше председника да нареди да се испразни дворница.

Много дама беше донело, у малим котарицама, ужине које нису биле особито умерене, извесне су донеле чак и полу-боце од шампања, па како у целог света није вештина слугу који знају у тишини отворати шампањ, у једном врло патетичном тренутку зачу се један весели пуцањ.

Њећу ништа говорити о претресу. Никаква нова чињеница није се открила, и

Пранчини, прикопчав се за своје лажи, порицао је и даље глупачким тврдоглавством. Овога пута, г. Деманик, поред свега свом дара и умешности у држању, није могао спасти ту главу на којој се хипно-тизовало толико женских погледа.

„Порота од жена ослободила би га, говорио је Алберт Волф; порота од евнуха осудила би га да се спали на тихој ватри.“

Сенска порота, која је била састављена од честитих људи, судећи просто по својој савести, осуди га на смрт.

Оном врстом фатализма који је био карактеристика његове природе, Пранчини филозофски прими своју осуду. Једва да је пребледио кад је председник изговорио осуду: да му се глава одсече.

Г. Онфрота од Бривиља додаде обичну формулу: „Пранчини, имате три дана рока за жалбу касација“.

А он, врло миран, задржавајући сву своју хладнокрвност, одговори јасним гласом:

— А ја и даље изјављујем да сам невин.

Пренесен у ла Рокету, остао је тако господар над самим собом до последњег тренутка; замишљао је да агенти којима је била дужност да мотре на њ подносе извештаје о његовој држању и његовим најмањим покретима, — извештаје који би могли утицати на одлуку г. Гревија.

Осуђен је био 13. јула. Био је то празнозеран човек: тврдио је да му је датум доцео несрећу, и није хтео потписати жалбу у петак. Једнога дана добих од њега ово занимљиво писмо које лепо показује чудан карактер тога човека:

„3. Р., 27. јула 1887. г. 3. часа.

„Изволите ми допустити да затражим од вас једну милост коју ми, надам се, нећете одбити. Инспектор Латрил, коме је дужност да мотри овде, врло је честит човек, сав одан својој дужности; али има махну да разговара сувише и на глас са чуварима друговима у надзору, било дању било ноћу, не узнемирујући се о томе да ли ја спавам или да ли ми жагор који он подиже није несносан. Друга двојица врло су пристојни, не разговарају никако и са свим су мирни; и тако имам само да вас молим да будете тако добри, ако је могуће, јер желим мира и покоја, да замешите Латрила којим другим коме верујете. Молим вас, господине, да верујете да је изложени разлог једини и да Латрил, осим те диференције која нема никакве важности по службени ред, није пропуштао никад, и опет вам велим, испуњавати своје дужности у задатку који му је поверен. Бићу вам врло захвалан ако ова молба коју вам подносим остане у свој могућој резерви.

„Хенрих Пранчини“

Сав карактер, у исти мах охол и сервилан, тога завођача открива се у томе писму, у исто време кад и необична снага воље, Тај човек, кога је чекало губилиште, који је знао да је смрт са свим близу њега, осећао се узнемирен ђаскањем једног агента!

У осталом, занимљиво је сравнити то писмо са оним које је потписао Гастон, и које је нађено код Марије Рењолове; у њему се виде исте неправилности — и поносити дух човека указује се, на истоветан начин, у обема посланицама.

Извесно је да би ово писмо, да га је Пранчини писао пре суђења, било нов један основ за оптужбу.

Пранчини је доносио несрећу свим агентима који су га чували. Има други један по имену Ф... који је платио дугим уклањањем из службе једну гадну шалу за коју је био крив. Овај беше написао писаљком, у једном углу ћелије, на виду:

(Свршиће се)

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

21. Маја, ове године нестало је Илије сина Мијалиа Кочића, тежака из Калуђерице. Илија има 20 год., сувоњав је, плав, на левој страни више ува налази се белега од изгоретине, и на том месту нема косе, од одела на себи има: кошуљу и гаће, црвену реклу, капу шајкачу, на ногама опанке, опасан је тканицама. Моле се све полициске власти, да Илију живо потраже и нађеног спроведу начел. среза врачарског, с позивом на Бр. 6132, УБр. 18005.

Даница, кћи Милеве удове Љубомира Радосављевића, бившег казације, из Крушевца. 25. маја отишла је од своје куће незнано где и није се још вратила. Даница има 12 година, стаса је малог, косе и очију смеђих, са десне стране врата има белегу од ницине, од одела има на себи: једну сукњу азелу и реклу. Моле се све полициске власти, да Даницу живо потраже и нађену спроведу начел. окр. пожарничког с позивом на Бр. 5385, УБр. 18374.

ПОТЕРЕ

Рањел Златковић — Митић, земљоделец — зидар, из Речице, решењем суда лесковачког од 5. августа пр. год., стављен је под суд и притвор, због дела насилне обљубе, над Маријом женом Антонија Стевановића, тежака из Речице. Рањел има око 40 год. Моле се све полициске власти, да Рањела живо потраже, и нађеног спроведу лесковачком првостепеном суду, с позивом на Бр. 6993, УБр. 18489.

Милорад Новаковић, притвореник начел. ср. у Д. Милановцу, који је одговарао за више опасних крађа. 30. априла ове год., када је враћан спроводницима од првостепеног суда неготинског, испред истих побегао је. Милорад има 20—21 год., средњег је стаса, пун, плав, косе црне груграве, кад говори говори кроз зубе; од одела има на себи беле чакшире, пригуњ, на ногама опанке, на глави шубару. Моле се све полициске власти, да Милорада живо потраже и нађеног спроведу начелнику среском у Доња Милановац, с позивом на Бр. 91, УБр. 18008.

Анта Бабушковић, механиџа, из Зајечара, који је под истрагом и притвору за крађу поваца, 31. маја ове године, у први мрак, побегао је из притвора. Он је висок, сувоњав у

лицу, плав, браду брије, бркова плавих подужих, у оделу црном цивилном, на ногама ципеле, на глави црни шешир са повећим ободом. Моле се све полициске власти да Анту живо потраже, и нађеног спроведу начел. среза лесковачког, с позивом на Бр. 8917, УБр. 18007.

Код Радосава Живојиновића, из Поцикова, среза голубачког, нађена су два вола, за које се сумња да су крађена. Волови су даке сиве, доста угојени, волови су велики, дугачки само што су рогови код једног вола избачени више у поље, а код другог више изнутра. Оба су стара 6—7 год. Моле се све полициске власти, да живо потраже сопственике волова, и да их упуте начелнику среза голубачког, с позивом на Бр. 3510, УБр. 18031.

3. овог месеца, непознато лице украдо је златан сат са ланцем г. Свегозару Поповићу, писару кварта палилашког, из његовог стана у дворској улици бр. 5. Сат је велики, златан са 3 капка, од којих су 2 спољна гравирана, а на унутрашњем стоји написано № 404636 туге ligne droate spiral breguet chaton 1 rubis. Ланац је жут кратак, има медаљон од плави-частог камена, у који је утиснута једна глава шљемом. Моле се све полициске власти да лопове и покрађу живо потраже и нађене спроведу Управи с позивом на Бр. 18262, у исто време умољавају се купци и продавци златних ствари, да лице које би сат продавало доставе одмах власти.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ И ДОГАЂАЈИ У ЗЕМЉИ

Ноћу 19. маја, непознати лопов украо је из обора Станојка Нешића, земљоделца из Ристовца, у срезу пчињском, 16 брава оваца и 8 јагањаца. Истрага се води; кривци нису још пронађени.

20. Маја, на један сат пред мрак, убио је гром Милицу Ђерку пок. Милутина Вићентијевића, а лако повредио Манасију жену Милутина Рашковића, а и њено дете лако је повређено Сви су из Сенаца, среза лепеничког. Они су радили на њиви. Манасији и њеном детету указана је лекарска помоћ.

22. Маја, нађен је обешен код своје куће на дрвету Саво Нешић из Лозовика, среза беличког. Сумња је пала на његову жену, да га је прво удавила па после прикачила на дрво. Истрага је предузета.

22. Маја, Танасије Ристић, надничар, из Смедерева, нађен је мртав на путу у 5 сахата пре подне. Секцијом лекарском утврђено је, да је Танасије напрасно умро од парализе у срцу.

Ноћу 24. Маја, обесио се код своје куће Ђорђе С. Рашић, из Грахова, среза лесковачког.

25. Маја, у подне, у шуми села Селачке, лако је повређен из пушке од непознатог лица Јеремија Живић, из Селачке. Предузете су мере да се кривац пронађе.

Станко Станојковић, ковач из јасенице, војник 13. пет. пука, побегао је из команде и 26. ов. м. између 3. и 4. часова по поде убио се из пиштоља у својој кући.

25. Маја, на утрини села Крушевице у срезу жичком потукли су се Милорад Вучковић и Живко Полумирац ондашњи и у тој тучи Живко је Милорада куцаком од пушке ударио у леву слабину од којег је ударца Милорад 27. маја издао. Досадањом истрагом утврђено је, да је Милорад био изазивач туче, што су изјавили и његова мати и жена. Узрок је тучи тај, што Живко није хтео дати Милораду једну свираду, коју му је на послугу дала мати Милорадова, већ је исту вратио овој, што је Милораду било криво, те се завадио са Живком.

27. Маја, око 1 сахата ноћу, Љубиша син Стојана Станојевића, председника општинског, из Крумара, враћајући се на колима из Ђуприје, својој кући, нападнут је на путу од непознатих зликоваца и заклан. По свој прилици убиство је извршено из освете према покојниковом оцу; са политичког гледишта. Предузета је строга истрага да се кривци пронађу.

27. Маја, око 7 часова у вече, Живан Ми-лошевић — Бајичић, из Вакупа, обесио се у својој појати. Извршеним увиђајем и секцијом утврђено је да се Живан сам обесио.

27. Маја, у 1 сат по подне ударио је гром у кућу Јеврема Деспића, из Церове, среза рађевског, и троје деце тешко озледио, но која су још мало у животу. Лекарска помоћ одмах је указана.

28. Маја око три часа по подне погинуо је од грома у селу Црном Врху, среза Јабланичког, округа врањског, Алекса Ранђеловић, из Гргуровца, а тако исто тешко је рањен Величко Пејић, из Црног Врха, који је до Алексе близу стајао.

29. Маја у подне у селу Секуричу, срезу левачком, два часа падала је јака киша са крупним градом, која је учинила велику штету. За време ове непогоде погинула је од грома Лена жена Милисав Кретића, онд., а њен муж Милисав опаљен је мало, али жив остао.

29. Маја око 2 часа после пола ноћи погинуо је од финансијских стражара на «Кад-Богази» Лазар Петровић, земљоделец из Новог Корита у срезу тимочком, кога су ухватили у кријумчарењу.

30. Маја, око 7 часова у вече у свађи убио је пиштољем Ђорђе Јаковљевић, земљоделец из Ђуприје, Димитрија Ружића, земљоделца онд. Димитрије је живео 4 часа и око 12 часова у ноћ умро. Узрок је међусобна зајевница око неких ствари судских, јер им је кућа до куће. И један и други имају породице. Убијени је стар 30—35 година и познат је као свађалица. Убица се сам власти одмах јавио.

30. Маја око 4 часа по подне непознати арнаути из заседе напали су нашу патролу између караула «Шумљак» и «Превитички вис» у срезу копаоничком и тешко ранили редова Јеротија Марковића и Даринку жену Радомира Аћимовића из Вукојевца. Истрага је предузета.

31. Маја, Коста Жикић, тежак из Лагница у срезу сврљашком у међусобној свађи око деобе тешко је повређен по глави од своје браће, од које је повреде истога дана у вече умро. Кривци су похватани и дело су признали; стављени су одмах у оков и притвор.

Садржај: I. Добро нам дошао. — II. Службени део. — III. Стручни и научни део: 1) Борба против злочина; 3) Експлоатације побожности и милосрђа. — IV. Поучно забавни део: 1) Пенелела; 2) Кроза злочин. — V. Службене објаве: 1) Тражи се; 2) Потера; 3) Криминалне белешке и догађаји у земљи.